

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ» РҚБ
«ХАЛЫҚ» ЖҚ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

РОО «НАЦИОНАЛЬНОЙ
АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»
ЧФ «Халық»

THE BULLETIN

OF THE ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
«Halyk» Private Foundation

PUBLISHED SINCE 1944

2 (408)

MARCH – APRIL 2024

ALMATY, NAS RK

В 2016 году для развития и улучшения качества жизни казахстанцев был создан частный Благотворительный фонд «Халык». За годы своей деятельности на реализацию благотворительных проектов в областях образования и науки, социальной защиты, культуры, здравоохранения и спорта, Фонд выделил более 45 миллиардов тенге.

Особое внимание Благотворительный фонд «Халык» уделяет образовательным программам, считая это направление одним из ключевых в своей деятельности. Оказывая поддержку отечественному образованию, Фонд вносит свой посильный вклад в развитие качественного образования в Казахстане. Тем самым способствуя росту числа людей, способных менять жизнь в стране к лучшему – профессионалов в различных сферах, потенциальных лидеров и «великих умов». Одной из значимых инициатив фонда «Халык» в образовательной сфере стал проект *Ozgeris powered by Halyk Fund* – первый в стране бизнес-инкубатор для учащихся 9-11 классов, который помогает развивать необходимые в современном мире предпринимательские навыки. Так, на содействие малому бизнесу школьников было выделено более 200 грантов. Для поддержки талантливых и мотивированных детей Фонд неоднократно выделял гранты на обучение в Международной школе «Мирас» и в *Astana IT University*, а также помог казахстанским школьникам принять участие в престижном конкурсе «*USTEM Robotics*» в США. Авторские работы в рамках проекта «Тәлімгер», которому Фонд оказал поддержку, легли в основу учебной программы, учебников и учебно-методических книг по предмету «Основы предпринимательства и бизнеса», преподаваемого в 10-11 классах казахстанских школ и колледжей.

Помимо помощи школьникам, учащимся колледжей и студентам Фонд считает важным внести свой вклад в повышение квалификации педагогов, совершенствование их знаний и навыков, поскольку именно они являются проводниками знаний будущих поколений казахстанцев. При поддержке Фонда «Халык» в южной столице был организован ежегодный городской конкурс педагогов «*Almaty Digital Ustaz*».

Важной инициативой стал реализуемый проект по обучению основам финансовой грамотности преподавателей из восьми областей Казахстана, что должно оказать существенное влияние на воспитание финансовой

грамотности и предпринимательского мышления у нового поколения граждан страны.

Необходимую помощь Фонд «Халык» оказывает и тем, кто особенно остро в ней нуждается. В рамках социальной защиты населения активно проводится работа по поддержке детей, оставшихся без родителей, детей и взрослых из социально уязвимых слоев населения, людей с ограниченными возможностями, а также обеспечению нуждающихся социальным жильем, строительству социально важных объектов, таких как детские сады, детские площадки и физкультурно-оздоровительные комплексы.

В копилку добрых дел Фонда «Халык» можно добавить оказание помощи детскому спорту, куда относится поддержка в развитии детского футбола и карате в нашей стране. Жизненно важную помощь Благотворительный фонд «Халык» оказал нашим соотечественникам во время недавней пандемии COVID-19. Тогда, в разгар тяжелой борьбы с коронавирусной инфекцией Фонд выделил свыше 11 миллиардов тенге на приобретение необходимого медицинского оборудования и дорогостоящих медицинских препаратов, автомобилей скорой медицинской помощи и средств защиты, адресную материальную помощь социально уязвимым слоям населения и денежные выплаты медицинским работникам.

В 2023 году наряду с другими проектами, нацеленными на повышение благосостояния казахстанских граждан Фонд решил уделить особое внимание науке, поскольку она является частью общественной культуры, а уровень ее развития определяет уровень развития государства.

Поддержка Фондом выпуска журналов Национальной Академии наук Республики Казахстан, которые входят в международные фонды Scopus и WoS и в которых публикуются статьи отечественных ученых, докторантов и магистрантов, а также научных сотрудников высших учебных заведений и научно-исследовательских институтов нашей страны является не менее значимым вкладом Фонда в развитие казахстанского общества.

С уважением, Благотворительный Фонд «Халык»!

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н=2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мыктыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н=2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы РҚБ-нің Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ, 2024

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансеит Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагадинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник РОО «Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан», 2024

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 6**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarın (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2024

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 2. Number 408 (2024), 196–209
<https://doi.org/10.32014/2024.2518-1467.716>

ӨОК 378.147.227

©**A.K. Kassymova**^{1*}, **A.B. Medeshova**², **A.M. Bissengaliyeva**¹,
G.K. Khazhgaliyeva¹, **I.M. Bapiyev**¹, 2024

¹Agrarian-Technical University of Western Kazakhstan University named after
Zhangir Khan, Uralsk, Kazakhstan;

²M. Utemisov West Kazakhstan University, Kazakhstan, Uralsk.
E-mail: kasimova_ah@mail.ru

COMPETENCE OF DISTANCE EDUCATION TEACHER

Kassymova Akmaral — associate Professor, Candidate of Pedagogical Sciences, Agrarian-Technical University of Western Kazakhstan University named after Zhangir Khan, Uralsk, Kazakhstan

E-mail: kasimova_ah@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-4614-4021>;

Medeshova Aigul — associate Professor, Candidate of Pedagogical Sciences, M. Utemisov West Kazakhstan University, Kazakhstan

E-mail: Uralsk_medeshovaa@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-2722-7219>;

Bissengaliyeva Assyl — Master of Technical Sciences in specialty , Senior lecturer, Zhangir Khan West Kazakhstan Agrarian-Technical University NCJSC, Uralsk, Kazakhstan

E-mail: B.a.m69@mail.ru; <https://orcid.org/0000-0002-6914-2352>;

Khazhgaliyeva Gulnar — PhD, Agrarian-Technical University of Western Kazakhstan University named after Zhangir Khan, Uralsk, Kazakhstan

E-mail: khazhg@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-1406-0173>;

Bapiyev Ideyat — PhD, Agrarian-Technical University of Western Kazakhstan University named after Zhangir Khan, Uralsk, Kazakhstan

E-mail: bapiyev@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-8468-8938>.

Abstract. Contemporary advancements in technology have elevated distance education to a significant role. According to the legislation in the Republic of Kazakhstan, as stated in the "On Education" law, distance learning is explicitly defined as the process of education facilitated through remote communication between teachers and students, leveraging information and communication technologies. According to Article 37–2 of this legislation, distance learning is incorporated into a range of educational institutions, spanning from secondary to postgraduate levels, in adherence to regulations established by the authorized education regulatory body. It emphasizes that during emergencies like quarantine or the declaration of a state of emergency, local administrative bodies and educational institutions are obliged to facilitate distance learning for all students under the guidance of the authorized education regulatory body. The article explores the complex pedagogical aspects and difficulties related to arranging distance education. It examines didactic programs aimed at improving the information literacy of distance learners, simplifying the management and supervision of educational processes, creating diverse tasks for

students, and ensuring fair evaluation of knowledge and skills. Furthermore, it investigates the provision of multimedia learning materials, incorporation into virtual environments, and other innovative aspects. Additionally, the article evaluates strategic approaches and methodologies in distance learning, contrasting them with traditional teaching techniques. Based on a review of literature, the authors undertook a study with the goal of improving the caliber of distance education at the university level. Despite prior research, the article underscores a noted deficiency in methodological preparation for both instructors and learners, active instructional strategies, software platforms, and actionable guidelines for implementing distance learning. The principal aim of the study is to cultivate a fresh educational atmosphere that promotes active participation among students during distance learning sessions. The subject under examination, the proficiency of distance learning educators, pedagogical circumstances, and methodologies are viewed as a framework applicable for distance learning.

Keywords: Digital transformation, online connectivity, remote education, interactive techniques, real-time learning, self-paced learning, internet-based learning, and traditional classroom instruction

Conflict of interest: *The authors declare that there is no conflict of interest.*

© А.Х. Қасымова^{1*}, А.Б. Медешова², А.М. Бисенғалиева¹,
Г.К. Кажғалиева¹, И.М. Бапиєв¹, 2024

¹Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті,
Орал, Қазақстан;

²Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан Гуманитарлық университеті,
Орал, Қазақстан.

E-mail: kasimova_ah@mail.ru

ОҚЫТУШЫНЫҢ ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІ

Қасымова Акмарал Хамзиевна — қауымдастырылған профессор, педагогика ғылымдарының кандидаты, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Орал Қазақстан

E-mail: kasimova_ah@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-4614-4021>;

Медешова Айгүл Бактығалиевна — қауымдастырылған профессор, педагогика ғылымдарының кандидаты, Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан Гуманитарлық университеті, Орал, Қазақстан

E-mail: medeshovaa@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-2722-7219>;

Бисенғалиева Асыл Макымовна — Техника ғылымдарының магистрі, аға оқытушы, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті » КЕАҚ, Орал, Қазақстан

E-mail: V.a.m69@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-6914-2352>;

Кажғалиева Гулнар Хабдолқакимовна — PhD, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Орал Қазақстан

E-mail: khazhg@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-1406-0173>;

Бапиєв Идеят Мэлсович — PhD, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Орал Қазақстан

E-mail: bapiev@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-8468-8938>.

Аннотация. Қазіргі заманда соңғы технологияларды пайдалану арқылы ақылды қашықтықтан оқытуда мамандануы маңызды рөл атқаруда. Қазақстан Республикасының Білім туралы Заңында "қашықтан оқыту — оқытушы мен оқушылар арасында ақпараттық-коммуникациялық технологиялар мен телекоммуникациялық құралдарды қолдана отырып оқыту арқылы өзара іс-қимыл жасауы кезінде оқу" деп анықталған. 37–2-бабының анықтамасында келесі түсініктер көрсетілген: Орта, қосымша, техникалық және кәсіптік білім беру орталықтарында, орта білімнен кейінгі, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары орталықтарында барлық студенттерге қашықтан оқыту міндеті берілді. Аумақтық бірліктерде, төтенше жағдайларда, шектеу іс-шаралары кезінде, карантин алаңдарында енгізілген жағдайларда жергілікті оқу орталықтары және білім беру ұйымдары айқындайтын тәртіппен барлық студенттерге қашықтан оқыту міндеті берілді. Мақалада, қашықтан оқыту процесінде педагогикалық нұсқалар мен ұсыныстар талқыланған. Білімнің мазмұндық жетекшілігін арттыру, бақылау мен бақылау әдістерін автоматтандыру, білім алушыларға түсіндіру мүмкіндігі беретін көптеген педагогикалық шарттарға негізделген тапсырмалар беру, білім мен дағдыны объективті бағалау, мәліметтерді мультимедиялық пішімде беру, виртуалды өмірде жаңа мүмкіндіктерді көрсету талқыланған. Сонымен қатар, традиционды және қашықтан оқытуға дайындықтың ерекшеігі, қашықтан оқыту стратегиясы мен әдістері туралы мақалада айтылған. Мақаланың авторлары тақырып бойынша әдебиеттерге шолу жасап, университетте қашықтан оқыту сапасын дамытуға жаңа жолдар табу үшін зерттеулер жүргізді. Себебі, қашықтан оқытуға арналған зерттеулер оқытушылар мен білім алушылардың дайындықтарына көмек көрсету қажеттігі зерттелген. Зерттеудің іске қосуында орналасқан эффективті әдістер, бағдарламалық құралдар, платформалар және қашықтан оқыту практикасында пайдалануға арналған ұсыныстар түсіндірілген. Зерттеудің мақсаты: Білім алушылардың қабілеттілігін арттыру арқылы қашықтан оқыту процесінде білім деңгейін арттыру мен жаңа орта қалыптастырудың мәнін бейнелеу. Зерттеудің тақырыбы, Білім беруші, қашықтан оқыту процесінің эффективтілігін, педагогикалық шарттарды және әдістерді тексеріп, қашықтан оқытуға қолдануға мүмкіндік беретін жоспарды құрады..

Түйін сөздер: Цифландыру, интернет, қашықтықтан оқыту, белсенді әдістер, синхронды оқыту, асинхронды оқыту, онлайн режим, офлайн режим

Мүдделер қақтығысы: Авторлар осы мақалада мүдделер қақтығысы жоқ деп мәлімдемейді.

©А.Х. Касимова^{1*}, А.Б. Медешова², А.М. Бисенгалиева¹,
Г.К. Кажгалиева¹, И.М. Бапиев¹, 2024

¹Западно-Казахстанский аграрно-технический университет
имени Жангир хана, Уральск Казахстан;

²Западно-Казахстанский гуманитарный университет имени Махамбета
Утемиссова, Уральск Казахстан.

E-mail: kasimova_ah@mail.ru

КОМПЕТЕНТНОСТЬ ПЕДАГОГА ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Касимова Акмарал Хамзиевна — ассоциированный профессор, кандидат педагогических наук, Западно-Казахстанского аграрно-технического университета имени Жангир хана, Уральск Казахстан

E-mail: kasimova_ah@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-4614-4021>;

Медешова Айгуль Бактыгалиевна — ассоциированный профессор, кандидат педагогических наук, Западно-Казахстанский гуманитарный университет имени Махамбета Утемиссова, Уральск Казахстан

E-mail: medeshovaa@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-2722-7219>;

Бисенгалиева Асыл Макымовна — магистр технических наук, старший преподаватель, Западно-Казахстанский аграрно-технический университет имени Жангир хана, Уральск, Казахстан

E-mail: V.a.m69@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-6914-2352>;

Кажгалиева Гулнар Хабдолкакимовна — PhD, Западно-Казахстанский аграрно-технический университет имени Жангир хана, Уральск Казахстан

E-mail: khazhg@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-1406-0173>;

Бапиев Идеят Мэлсович — PhD, Западно-Казахстанский аграрно-технический университет имени Жангир хана, Уральск Казахстан

E-mail: bapiev@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-8468-8938>.

Аннотация. В статье анализируются особенности и проблемы организации дистанционного обучения с педагогической точки зрения. Поднимается вопрос о дидактических программах для развития информационной грамотности в дистанционном обучении, автоматизации управления и контроля в сфере образования, формулировании заданий для студентов на основе множественных и многоуровневых дидактических сценариев, которые невозможно воспроизвести самостоятельно, а также предлагаются новые функции, такие как объективная оценка знаний и умений, представление специальных информационных материалов в мультимедийном формате и знакомство с виртуальной средой и т.д. Авторы рассмотрели вопросы дистанционного обучения с точки зрения стратегических направлений и методов, включая сравнительный анализ подготовки к традиционному и дистанционному образованию. Проведенное исследование, основанное на анализе литературы по данной теме, направлено на улучшение качества дистанционного обучения в высших учебных заведениях. Несмотря на уже проведенные исследования в этой области, подготовка преподавателей и студентов все еще является

недостаточной с методической точки зрения. Недостаток активных методов, программных инструментов, платформ и практических рекомендаций по использованию дистанционного обучения вносит свой вклад в эту проблему. В ходе исследования особое внимание уделяется роли дистанционного обучения. Цель исследования заключается в создании новой среды, способствующей активизации обучающихся при дистанционном обучении и повышении качества образования. Исследуемые темы, включая квалификацию преподавателя в области дистанционного обучения, а также педагогические стратегии и методы, рассматриваются как набор инструментов, который может быть применен при организации дистанционного обучения.

Ключевые слова: цифровизация, интернет, дистанционное обучение, активные методы, синхронное обучение, асинхронное обучение, онлайн-режим, офлайн-режим

Конфликт интересов: авторы заявляют об отсутствии конфликта интересов.

Кіріспе

Экономиканы жеделдету, өнім сапасын жанарту мақсатында цифрландыру құралына негізделген. Адамзат тарихының даму кезеңінде, цифрлық технологиялар барлық салаларда жаңа сатыға арналды. "Ақпараттық Қазақстан" мемлекеттік бағдарламасының "Цифрлық Қазақстан" бағыты бұған мысал. Бағдарлама арқылы, 2022 жылы ақпараттық технология қызметінің контенті 70%-ге, нарықтағы қызмет үлесі 32,5 %-ге жетті. Мақсатты көрсеткіштерге жету білім беру арқылы цифрландыру орналасқан (Anne Lohr, 2021).

Мобильді интернет, ақпараттық жүйелер, автоматты оқу, қабылдауға және экономикалық дамуға тиісті жеткілік салатын әдістер арқылы цифрлық білім беруді қолдану мүмкіндігі талқыланды. 2020 жылынан бастап Қазақстанда да оқу орындарының стандартты оқыту жүйесінен алынғанда, қашықтан оқыту технологиясы арқылы цифрлық білім беру мүмкіндігі орналасты (Давлетова, 2016).

Қашықтан оқыту, күндізгі немесе сырттай оқудан айырмашылықтар мен артықшылықтарға ие оқытудың специальді платформасы. Бұл платформа білім алушылардың және оқытушылардың арасында өзара қарым-қатынасын жүргізуге, білім алушыларға және оқытушыларға өзгеріс болуға мүмкіндік береді, сондықтан оқытудың өзгеше контенті мен тәсілдерін көрсету мүмкіндігіне ие. Қашықтан оқыту, техникалық, программалық, ақпараттық (контенттік), әдістемелік жағдайдарда өзгертілерді жүзеге асыру арқылы реализацияланады.

Әдістер мен материалдар

Цифрлық білім беруді меңгеру үшін қолданылатын қашықтан оқыту технологиясы арқылы, әлемдік ғылыми-әдістемелік зерттеулерді жеткізу мақсатында қызығушы болып отыратын. А.А. Андреев қашықтан оқыту кезінде субъекттерді («digital natives») және объекттерді тәуелді түрде салыстырады (Dabletova және т.б., 2017).

Мақсат		Оқу-материалдық
Мазмұн	Оқытушы (мұғалім, тьютор)	Жеке-бақылаушы
Әдістер		Нормативтік-құқықтық
Құрал-жабдықтар	Білімалушы	Қаржы-экономикалық
Формалар		Маркетингтік

Сур. 1. Қашықтан оқыту дидактикалық жүйесінің жасалуының құрылымы
(Fig. 1. Structure of distance learning didactic system creation.)

Қашықтан оқытуның басылымы - бірнеше дидактикалық модельдерді пайдалану. Бұл модельдердің бірі – синхронды және асинхронды әдістерді қолдану. Синхронды оқыту онлайн режимінде білім алушы мен оқытушының байланысын жақсы көрсетеді. Синхронды оқыту үшін вебинарлар, веб-конференциялар, оқу теледидарлары, Интернет, радио, телефон арқылы белгілі уақытта әрекет етіледі. Асинхронды оқытуда білім алушы өз бос уақытында материалдарға қатыса алады. Оқу уақыты бір сабақтан үлкен аралықта бола алады және қажет болғанда материалдар бірнеше рет қайта қарауға болады. Оқу материалдары онлайн және пошта, портал кабинеттері арқылы қолжетімді болады. Асинхронды оқытуда білім алушы мен оқытушы арасындағы қарым-қатынас электронды поштамен хат алмасу, форумда талдау, аудио және факс хабарламалары арқылы жүзеге асырылады (Gündüz және т.б., 2020).

Жоғары оқу орнында қашықтан оқыту арқылы, оқыту процесінің өзіндікті қосымша ерекшеліктерін пайдалану туралы айтылған. Бұл көмекшіліктерді пайдалану арқылы оқытушының жүктемесін белгілеу, сабақ кестесін жасау, семестрлік жоспарлау, оқу ақысын төлеу, емтихан кестесін жасау, әкімшілік жұмыстарды жүргізу, сондай-ақ білім алушының өзіндік оқуын және ғылыми ізденісін жетілдіру, бірлескен жобаларды синхронды және асинхронды режимдері арқылы білім алушының қызметіне жүзеге асыратын жолдар бар (Shurygin және т.б., 2016).

Бұл режимдерді көбінесе онлайн және офлайн оқыту деп атайды. Онлайн оқыту (синхронды қарым-қатынас) — Интернет арқылы жеке уақытта сабақтарды оқыту қызметінің бір түрі. Офлайн оқыту (асинхронды қарым-қатынас) — Интернет арқылы үзілмеген, желіден тыс сабақтарды оқыту қызметінің бір түрі. Интеграцияланған немесе аралас оқыту — дәстүрлі оқыту мен электронды оқыту, қашықтан оқыту технологиясының бірлесе қолданысы арқылы оқу үдерісін ұйымдастыру технологиясы (Білім туралы Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы.(өзгерістер мен толықтырулармен 28.08.2021).

Университеттің оқыту жүйесінде алдағы өзгерістер жасалды. Ресейлік эксперттердің сенімінен кейін, келесі уақытта оқыту процессінің 40%-і қашықтан оқыту режиміне айырбасталады. Барлық сағат көлемінің 20 %-і өздігінде атқарылған жұмыс болып табылады, 60 %-і дәстүрлі оқыту әдісінде өтіледі (Государственная программа «Цифровой Казахстан». Постановление Правительства Республики Казахстан от 12 декабря 2017 года).

Мемлекеттік Реттеуші Бағдарламасы (БФМ) жүргізген сауалнама нәтижелері бойынша, халықтың қашықтан оқытуға қатысуының (22.07.2022, 9340 адам, Телеграм чат) 12 %-і сапалы, 38 %-і кем сапалы, 46 %-і әмалды болмайтындығына сәйкес, 4 %-і қанағаттан қамтылған «мен үшін бәрібір» деген. Қашықтан оқыту әдістемелерімен біріктірілген жағдайларды дамыту мақсатында, ашылымдарды анықтау үшін келесі қадамдар қажет:

- сапалы анықтау үшін зерттеу жасау,
- нәтижені бағалау әдістерін таңдау,
- оқыту әдістемелері мен құрал-жабдықтарды анықтау,
- инклюзивті оқу орталарын құру (Дистанционное обучение, 2021; Медешова,

2021).

Силлабусты құру кезінде алғашқы қадамдарды шешу мақсатында. Бұл адамдарға оқыту бағыттарын, бақылау пәндерінің және бағалау өлшемдерінің белгілерін анықтайды. Кейінірек, білім алушылар пәннің силлабусымен танысады.

Материалдар мен әдістер. Біз оқыту әдістері мен құрал-жабдықтарды тексеру кезінде, себебі оларда басқа оқу деңгейлеріне толық әсер ететін өзге ерекшеліктер бар. Мысалы, дәстүрлі оқытудағы демонстрация, иллюстрация, түсіндіру, әңгімелесу, жаттығу, жаттау, бекіту әдістері пайдаланылуы мүмкін. Бұлар арқылы, қашықтан оқыту өзекті әдістерін тиімді пайдалану мүмкін. Бұл үшін алдымен цифрлық технологияның мүмкіндіктерін қолдану керек.

Білім беру ортасын таңдау ең маңызды мәселе. Moodle, Sakai, BlackBoard, Coursera, Lektorum, Intuit, Stepik, Microsoft, OpenU сияқты жалпы ашық платформалар мен порталдар бар. Біз өз практикаларымызда асинхронды режимде оқыту үшін moodle (<https://moodle.wksu.kz/>), Google Classroom (<https://classroom.google.com/h>), Platonus (<http://platon.wksu.kz/>), электрондық пошта, виртуалды дискіні пайдаланып келеміз. Барлық топтардың студенттерінің техникалық мүмкіндіктері (желі, компьютер, телефон) анықталды (Медешова және т.б., 2021).

Жиі қолдануға ұсынылатын әдістер - төңкерілген топ, онлайн-бекет. Бұл тәсілдер арқылы білім алушылар оқу материалымен танысады. Асинхронды режимде дәрістер бейнедәрес түрінде немесе мәтін немесе презентация түрінде ұсынылады. Қосымша танысу үшін интернет көздеріне сілтеме көрсетіледі. Синхронды режимде дәрістің түсініксіз сұрақтары талданады. Практикалық жұмыс, өзіндік жұмыс синхронды жүргізіледі. Қашықтан аралас оқыту әдістері, жобалық және электронды мәліметтерді оқумен олардың арасындағы байланыстарды 2-суреттен көре аламыз.

Сур. 2. Қашықтан байланыстыру оқу әдістері
(Fig. 2. Distance learning methods)

Оқу кезінде, дәрісте студенттерге мини-сабақтар, қосымша оқу материалдары, видео түсіндірулер, абзацтарды белгілеме, тақырыптарды белгілеме, онлайн сауаттар, және бағыштау әдістері арқылы көмек көрсетіледі. Практикалық тапсырмаларды орындау әдістері, кеңейтілген, жанартылған дәстүрлі оқыту әдістерімен бірдей айналды. Мысалы, PechaKucha, Блум түймесі, Фишбоун әдісі (проблема, себеп, фактілер мен аргументтер, қорытынды) сияқты, теориялық, практикалық, карапайым, байланысты, деңгейленген және бақылау сұрақтары арқылы тақырыптарға қатысу үшін 3–суретте түрлі әдістер ұсыналады. Тақырып бойынша қорытынды жасау үшін «зеркало», үш сұрақ (не жақсы, не жаман не қызықты...), инсерт әдістері пайдаланылады. Білімалушылар дайындаған фото-конспекттер немесе бейне пікірлерді 5–10 минут аралығында әлеуметтік желідегі чатқа жібереді. Бұл амалдар білім алушылардың бір-бірімен байланысқан және өз ойындарын жетілдіруге көмектеседі.

Сур. 3. Тапсырмалар
(Fig. 3. Tasks)

Cisco WebEx, Zoom, Google Duo, WhatsApp сияқты платформалар синхронды оқыту үшін қолданылды. Бұл программалар арқылы Edmodo форумы, талдаулары мен emaze презентациялары орындалды. Оқу материалдары және тесттер Cloud school ортасында, алдымен дайындалған тестілеу орталары, iSpring веб-парақтары мен тесттері, мастер тестілер, онлайн тест пад тесттері дайындалды. Электрондық кітапханалардың қызметін жетілдіру кезінде, қолайлылық деңгейі кеңейеді. Рефераттар, тірек сызбалар, жобалық

презентациялар жасалған уақытта, республикалық кітапханадан материалдарды алу мүмкіндігі бар еді. Электрондық кітаптар мен оқулықтардың арасындағы айырмашылықтарды түсініп, оларды пайдалану мәніне үйренді. Аудиожазба және видео көріністермен байланысты программалармен танысу. Скринкаст және подкаст программаларын виртуалды дисктен жүктеу және қолдану. Өзіндік жұмыс жасау тапсырмаларын орындау үшін бұл мүмкіндіктерге қол жеткізу қажет болды

Нәтижелер және оларды талқылау

Оқу-әдістемелік материалдарды зерттеу, сауалнамалар мен эксперименттік тексерулер арқылы зерттеу тақырыбы бойынша оқу жүргізілді. Қашықтан оқыту үшін пайдаланылатын жетекші құрал ретінде, дәстүрлі оқыту әдістерін мемлекеттік деңгейде бейімдеу және зерттеу бағдарламасын мәлімдеу мақсатында, оқытушылардың цифрлық құзыреттілігінің қосымша ерекшелігіне қарай, жоғары деңгейдегі аталған әдістер мақсатты саналды. Зерттеуді жүргізу кезінде, оқу материалдарының түрі мен білім алушылардың түсіну жолы мен меңгеруінің деңгейін дәстүрлі оқытумен салыстыру кезінде төмен деңгейді көрсетті. Соңғы уақытта, дәстүрлі оқытуға тиімді орай алмайтын білім алушылардың көбі, білімін төмен деп ұстанатын кейбір қатынасусшылардың көзқарасына сәйкес, бұлардың келтіретін суреті. Мысалы, дәстүрлі оқытуда пәннің оқу сапасы 76 % болатын кезде, 2021–2022 оқу жылында қашықтан оқу сапасы 87 % етіп көрсетілді.

Қашықтан оқыту және оның қатысушыларының (білім алушылар мен оқытушылар) әрекет етуінің техникалық, программалық, ақпараттық (контенттік), әдістемелік көмек көрсету қажеттерін технологиялық түрде зерттейді. Білім алушылардың эксперименталды тобында қашықтан белсенді оқыту әдістерін пайдаланған кезде, сапа көрсеткіші 64 %-тен 87 %-ге дейін артуып кетті. Бақылау тобында, қашықтан «дәстүрлі» оқыту әдістерімен оқыту кезінде тек 53 %-тен 65 %-ге дейін өзгеріс көрсетілді. Технологиялық әдістемелік көмек көрсету қажеттерін технологиялық түрде зерттейтін қашықтан оқыту және оқытушылар мен білім алушыларының (қатысушылар) әрекет етуінің программалық, ақпараттық (контенттік) және әдістемелік бөліктерін тексереді (4-суретте) көрсетілген.

Cisco WebEx, Zoom, Google Duo, WhatsApp сияқты платформалар синхронды оқыту үшін қолданылды. Бұл программалар арқылы Edmodo форумы, талдаулары мен emaze презентациялары орындалды. Оқу материалдары және тесттер Cloud school ортасында, алдымен дайындалған тестілеу орталары, iSpring веб-парақтары мен тесттері, мастер тестілер, онлайн тест пад тесттері дайындалды. Электрондық кітапханалардың қызметін жетілдіру кезінде, қолайлылық деңгейі кеңейеді. Рефераттар, тірек сызбалар, жобалық презентациялар жасалған уақытта, республикалық кітапханадан материалдарды алу мүмкіндігі бар еді. Электрондық кітаптар мен оқулықтардың арасындағы айырмашылықтарды түсініп, оларды пайдалану мәніне үйренді. Аудиожазба және видео көріністермен байланысты программалармен танысу. Скринкаст

және подкаст программаларын виртуалды дисктен жүктеу және қолдану. Өзіндік жұмыс жасау тапсырмаларын орындау үшін бұл мүмкіндіктерге қол жеткізу қажет болды

Нәтижелер және оларды талқылау

Оқу-әдістемелік материалдарды зерттеу, сауалнамалар мен эксперименттік тексерулер арқылы зерттеу тақырыбы бойынша оқу жүргізілді. Қашықтан оқыту үшін пайдаланылатын жетекші құрал ретінде, дәстүрлі оқыту әдістерін мемлекеттік деңгейде бейімдеу және зерттеу бағдарламасын мәлімдеу мақсатында, оқытушылардың цифрлық құзыреттілігінің қосымша ерекшелігіне қарай, жоғары деңгейдегі аталған әдістер мақсатты саналды. Зерттеуді жүргізу кезінде, оқу материалдарының түрі мен білім алушылардың түсіну жолы мен меңгеруінің деңгейін дәстүрлі оқытумен салыстыру кезінде төмен деңгейді көрсетті. Соңғы уақытта, дәстүрлі оқытуға тиімді орай алмайтын білім алушылардың көбі, білімін төмен деп ұстанатын кейбір қатынасусылардың көзқарасына сәйкес, бұлардың келтіретін суреті. Мысалы, дәстүрлі оқытуда пәннің оқу сапасы 76 % болатын кезде, 2021–2022 оқу жылында қашықтан оқу сапасы 87 % етіп көрсетілді.

Қашықтан оқыту және оның қатысушыларының (білім алушылар мен оқытушылар) әрекет етуінің техникалық, программалық, ақпараттық (контенттік), әдістемелік көмек көрсету қажеттерін технологиялық түрде зерттейді. Білім алушылардың эксперименталды тобында қашықтан белсенді оқыту әдістерін пайдаланған кезде, сапа көрсеткіші 64 %-тен 87 %-ге дейін артуып кетті. Бақылау тобында, қашықтан «дәстүрлі» оқыту әдістерімен оқыту кезінде тек 53 %-тен 65 %-ге дейін өзгеріс көрсетілді. Технологиялық әдістемелік көмек көрсету қажеттерін технологиялық түрде зерттейтін қашықтан оқыту және оқытушылар мен білім алушыларының (қатысушылар) әрекет етуінің программалық, ақпараттық (контенттік) және әдістемелік бөліктерін тексереді (4-суретте) көрсетілген.

Сур. 4. Зерттеу нәтижесі
(Fig. 5. Research result)

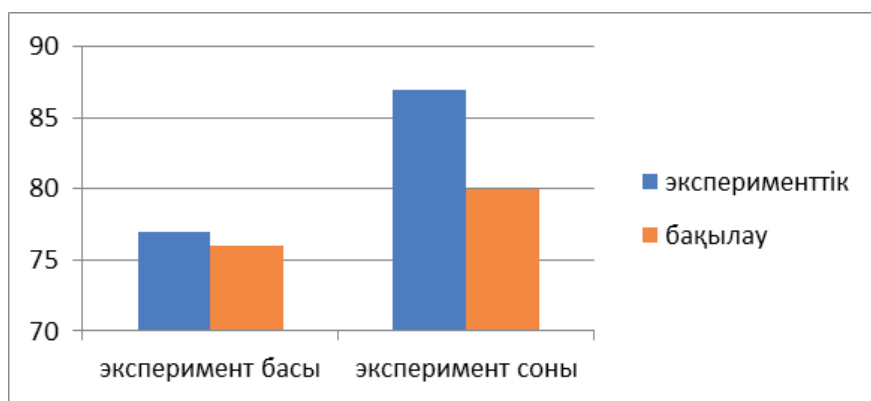

Статистикалық деректерге сәйкес, 2020–2021, 2021–2022 және 2022–2023 оқу жылдарында «Операциялық жүйелердің негіздері» пәнінен білім алушылардың дәстүрлі оқу, қашықтан оқу және аралас оқу бойынша білім сапасын тексеру мақсатында мәліметтер топталды.

Кесте 1. Білім сапасының өзгерісі

топ	2020–2021, %	2021–2022, %	2022–2023, %
Эксперименттік топ	77	84	87
Бақылау тобы	76	72	80

Сандық нәтижелерді эксперименттік түрде анықтау кезінде, бақылау тобы болды. Білім сапасы 4–10 %-ға дейін (5-суретте) көрсетілген.

Сур. 5. Зерттеу нәтижесі
(Fig. 5. Research result)

Қазіргі уақытта, жоғары оқу орнында аралас оқыту әдісі популярлық ұсынушы. Ресейдік зерттеушілер бойынша, оқу процесінің 40 %-ы академиялық сағаттарда оқытушылар мен оқушылар арасындағы қашықтан оқыту форматына бөлінеді. Барлық оқу сағаттарының 20 %-і жеке жұмыс, 40 %-і дәстүрлі оқыту үдерісі бойынша атқарылады. Бұл, оқытушының қашықтан оқыту құзыреттілігін арттыруға көмек көрсетеді. Интеграцияланған немесе аралас оқыту – оқу үдерісін біріктіру технологиясы, электронды оқыту, мобильді оқыту, қашықтан оқыту форматтарының біріктірілген пайдалануына арналған оқу үдерісін біріктіру технологиясы (Чоросова. 2020).

Дайындық оқытушысының қашықтан оқытуға көмек көрсету қажеттілігінің артуы себебі, белсенді оқыту әдістерінің таңдауы білім алушыларға артықшылықтарды қамтамасыз етуге мүмкіндік берді. Оқытушылар (2020 жылы – 50 %, 2021 жылы – 90 %) қашықтан оқытуға көмек көрсету кезінде Coursera, Lektorum, Intuit, Stepik, Microsoft, OpenU, т.б. платформалардан ақылы онлайн-курстардан өтіп, кәсіби құзыреттілікті қалыптастыруды теңшеуге мүмкіндік береді. Сауалнама нәтижелері бойынша, оқытушылардың 71,4 %-ы

белсенді әдісті қолданатынын, 5,1 %-ы қолданбайтынын, қалғанының аралық қолданатынын көрсетті.

Дәрісті талдауда кері байланыс жүргізудің сапасын арттыруға мүмкін әдістер бар. Қатысушылар фотоконспект/фототереже немесе бейне пікір жіберу арқылы өз ойындарын толық жеткізе алады немесе тақырып бойынша қысқа конспект түрінде ұсынуға болады. Бейне пікір қашықтан оқыту кезінде оқытушының әр студентпен жеке танысуына (сөйлеу нақышы, жүйелеу жылдамдығы, түр келбеті, т.с.с.) мүмкіндік береді.

Синхронды және асинхронды оқыту арасында пайдаланылатын әдістер мен программалық платформалар оқытушы мен студенттің кез келген мезгілінде маңызды рөлді атқарады. Синхронды оқыту кезінде, оқытушы үшін қажетті кең дайындықтың жеткізуі маңызды. Бұл, дәрісті, бейнедәрісті, бақылау жұмысын жасау және қарым-қатынас жасау сценарийлерін ойлау, тестілеу, тапсыру, кластерлеу сияқты әдістерді пайдалану арқылы оқытуға дайындау мүмкіндігін қамтамайды. Алайда, асинхронды оқыту арқылы оқытушының кәсіби құзыреттілігін көрсетуге болатын «кішкентайдан үлкен секіріс» немесе «жалқыдан жалпыға өту» нәтижелері де келіп шығуы мүмкін.

Білім алушылар, мультимедиалық құралдар мен оқу материалдарын арнайы оқу ортасында ұсынғанда, оларды қашықтан оқыту арқылы талдауға қатысты. Бұл, асинхронды оқыту арқылы белсенді жүргізу үшін ең маңызды болады. Мына мәселені қарастырадық, А.Ү Гүндүз, В. Аккоyunlu тарапынан оқу жүйелерін орнату арқылы қашықтан оқыту бойынша қолданылған жүйелерді ұсындық. Қашықтан оқыту арқылы пайдаланылған эффективті әдістердің білім сапасын арттыру үшін оның сабаққа қатысуын анықтады. Бұл арқылы қашықтан оқыту, дәрісті оқытуға сәйкес санауға мүмкіндік беретіндіктің маңызын арттырды.

Қорытынды

Қорыта айтқанда, синхронды және асинхронды оқыту арасындағы программалық және әдістемелік құралдар мен платформалар оқытушылардың және студенттердің маңызды рөл атқаратын екенін білдіреді.

Синхронды және асинхронды оқыту оқытушыларға көптеген дайындықтарды қажет етеді. Бұл, оқытушылардың дәрістік материалдарды және қарым-қатынас әдістерін жүйелеу арқылы оқытуға дайындауын сипаттайды. Бұл жұмыс оқытушының студенттерге мол болып келетін дайындықтарды алуға мүмкіндік береді және оқытушының көптеген қабілетін көрсетеді.

Оқытушының кәсіпкерлік қабілеті цифрлық білім беруде ақпараттық-коммуникативтік құзыреттілікке қатысты. Оқытушы қашықтықтан оқыту кезінде тьютор рөлін ойнайды, оқыту кезінде педагог фасилитатор болып, оқушылардың қосымша жұмыс істеуіне, қатынасуына және белсенділігіне көмектеседі.

Оқытушы өз білімін жетілдіру арқылы үнемі айналысады. Ол, оқытушы рөлінен кейін өзінің білім алушы рөлінен өтуі керек, оларға қашықтан немесе дәстүрлі оқыту ұйымдастыруда көмектесу үшін. Бүгінгі технологиялық дүние

инновациялық көзқарасқармен толық. Онлайн курстар мен бейнедәрістер тек қашықтан оқытуға арналған ұстанымдар емес, дәстүрлі оқыту кезінде де пайдаланылады. Stepik, Microsoft, Lectorium тағы басқа ашық онлайн курстар қашықтан оқыту әдістерін дамыту және басқа мүмкіндіктерді өзгертуге көмек көрсетеді. «Педагогтердің IT-құзіреттіліктерін дамыту және жетілдіру», «Қашықтан оқытуға үйренемін», «Современные технологии воспитания и обучения», «Цифровые инструменты дистанционного обучения» курстары қашықтан оқыту жоспарын жасау мен оқыту үшін негіз алу мақсатында қолдау көрсетеді.

Әрбір оқытушы мен білім алушының арасындағы қатынасқа қолжетімділік, сенімділік, ашықтық және анықтық үшін сапалылық мақсатында маңызды. Жоғары оқу орнында қашықтан оқытуға дидактикалық маңыздылық берілгені, цифрлық мемлекеттің білікті адамдарын оқыту мақсатында шектеуін ұмытпаймыз, сондықтан олардың білікті маман көмек ете болуына ықпалы мол.

ӘДЕБИЕТТЕР

Anne Lohr, Matthias Stadler, Florian Schultz-Pernice, Olga Chernikova, Maximilian Sailer, Frank Fischer, Michael Sailer (2021). On powerpointers, clickers, and digital pros: Investigating the initiation of digital learning activities by teachers in higher education, //Computers in Human Behavior. — Volume 119. 2021, — 106715. — ISSN 0747–5632.

Dabletova A.H., Kassymova A.H. (2016). Didactic Potential of Multimedia-Technology in the Development of Students' Informational Culture.//Web of Science, Scopus. Indian Journal of Science and Technology. — Vol 9(12). — DOI: 10.17485/ijst/2016/v9i12/89517. — March 2016. — ISSN (Print) : 0974-6846. — ISSN (Online) : 0974-5645. — March 2016. — Pp.34–46.

Dabletova A.H., Rakhimzhanova M.B., Kassymova A.H., Karymsakova A.E. (2017). Digital Educational Resources as Part of a Digital Educational Space for a Prospective Teacher of Computer Skills. //— *Journal of Science and Technology, Scopus*. — Vol 10(2). —DOI: 10.17485/ijst/2017/v10i2/110400. —January. 2017. — ISSN (print):0974-6846. — ISSN (Online):0974-5645.16s. Indian. January. 2017. — Pp. 306–324.

Gündüz A.Y., Akkoyunlu B. (2020). Effectiveness of Gamification in Flipped Learning. SAGEOpen. October 2020. —doi:10.1177/2158244020979837.

Shurygin V.Y., Krasnova L.A. (2016). Electronic Learning Courses as a Means to Activate Students' Independent Work in Studying Physics//International Journal of Environmental and Science Education, 2016. — V.11. —№8. — Pp.1743–1751. — <https://eric.ed.gov/?id=EJ1114569>.

URL: https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000319_ (Дата обращения 30.08.2021)

Білім туралы Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы.(өзгерістер мен толықтырулармен 28.08.2021).

Государственная программа «Цифровой Казахстан». Постановление Правительства Республики Казахстан от 12 декабря 2017 года № 827.. С изменениями, внесенными постановлением Правительства РК от 20.12.201. — № 949. [Электронный ресурс] — URL: <http://adilet.zan.kz/rus/docs/P1700000827> (Дата обращения 27.05.2021)

Дистанционное обучение ощутил на себе». Интервью министра образования Аймағамбетова. 19 февраля 2021// — <https://tengrinews.kz/article/distantsionnoe-obuchenie-oschutil-sebe-intervyu-ministra-1552/>

Медешова А.Б. және т.б. (2021). басқалары. Оқытудағы ондлайн технологиялар. /А.Б. Медешова, Д. Зеріпбаева, А. Кенжеғалиқызы, Б. Ерболатова [Электронный ресурс] — URL: <https://stepik.org/course/95565> (дата обращения: 01.09.2021)

Медешова А.Б., Кубегенов Е.С., Насырова Б.С. (2021). Қашықтан оқыту технологиясы:

белсенді қарым-қатынас: оқу-әдістемелік құрал. /А.Б.Медешова, Е.С.Кубегенов, Б.С.Насырова — Орал: М. Өтемісов атындағы БҚУ баспа орталығы, 2021. — Б. 1–103

Чоросова О.М. (2020). Отчет реализации промежуточного этапа проекта № 19-29-14030 «Когнитивные модели и алгоритмы формирования цифровой компетентности педагога в условиях цифровизации общего образования» (19-29-14030 мк РФФИ) /О.М. Чоросова, Г.С. Соломонова, Р.Е. Герасимова, Г.Ю. Протождяконова, Р.Р. Аетдинова, А.З. Алексеева и др.: Препринт. — Якутск.: 2020. — С.19–23

REFERENCES

Anne Lohr, Matthias Stadler, Florian Schultz-Pernice, Olga Chernikova, Maximilian Sailer, Frank Fischer, Michael Sailer (2021). On powerpointers, clickerers, and digital pros: Investigating the initiation of digital learning activities by teachers in higher education, //Computers in Human Behavior. — Volume 119. — 2021. —106715. — ISSN 0747–5632.

Chorosova O.M. (2020). Report on the implementation of the intermediate stage of the project No. 19-29-14030 “Cognitive models and algorithms for the formation of digital competence of a teacher in the context of digitalization of general education” (19-29-14030 MK RFBR) / O.M Chorosova., G.S. Solomonova., R.E. Gerasimova., G.Yu. Protodyakonova., R.R. Aetdinova., A.Z. Alekseeva and others: Preprint. — Yakutsk. : 2020. — Pp. 19–23

Dabletova A.H., Kassymova A.H. (2016). Didactic Potential of Multimedia-Technology in the Development of Students’ Informational Culture.//Web of Science, Scopus. Indian Journal of Science and Technology. — Vol 9(12). —DOI: 10.17485/ijst/2016/v9i12/89517. — March 2016. — ISSN (Print) : 0974–6846. — ISSN (Online) : 0974-5645. — March 2016.

Dabletova A.H., Rakhimzhanova M.B., Kassymova A.H., Karymsakova A.E. (2017). Digital Educational Resources as Part of a Digital Educational Space for a P/ro prospective Teacher of Com/hputer Skills. //Journal of Science and Technology, Scopus. — Vol 10(2). — DOI:10.17485/ijst/2017/v10i2/110400. —January. 2017. —ISSN (print):0974-6846. — ISSN (Online):0974-5645.16s. Indian. January. 2017.

Gündüz A.Y., Akkoyunlu B. (2020). Effectiveness of Gamification in Flipped Learning. SAGE Open. October 2020. — doi:10.1177/2158244020979837. — <https://eric.ed.gov/?id=EJ1114569>

I felt distance learning for myself. “Interview of the Minister of Education Aimagambetov A. February 19, 2021//<https://tengrinews.kz/article/distantcionnoe-obuchenie-oschutil-sebe-intervyu-ministra-1552/>

Law of the Republic of Kazakhstan on Education dated July 27, 2007. — № 319. (with changes and additions dated 28.08.2021) [Electronic resource] URL: https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000319_ (date of appeal 30.08.2021)

Medeshova A.B., Kubegenov E.S., Nasyrova B.S. (2021). Distance learning technology: active communication: textbook / A.B. Medeshova, E.S. Kubegenov, B.S. Nasyrova. — Uralsk: M. Utemisov WKU Publishing Center, 2021. — Pp. 1–103

Medeshova A.B. (2021). Online technologies in education. /A.B. Medeshova, D. Zeripbayeva, A. Kenzhegalikyzy, B. Erbolatova [Electronic resource] — URL: <https://stepik.org/course/95565>. — date of appeal: 01.09.2021. — Pp. 306–324

Shurygin V.Y., Krasnova L.A. (2016). Electronic Learning Courses as a Means to Activate Students’ Independent Work in Studying Physics//International Journal of Environmental and Science Education. — V.11. —№ 8. —Pp. 1743–1751. 2016. —Pp.1743–1751

State program “Digital Kazakhstan”. Resolution of the Government of the Republic of Kazakhstan dated 12.12.2017, № 827. With the changes introduced by the Resolution of the Government of the Republic of Kazakhstan dated 20.12.2019. — № 949. [Electronic resource] — URL: <http://adilet.zan.kz/rus/docs/P1700000827> (date of appeal 27.05.2020)

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

А.И. Әзімбаев, М.А. Созер, С.Ж. Ибадуллаева ИНТЕГРАТИВТІ ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ БОЛАШАҚ БИОЛОГ ТАНЫМЫН КЕҢЕЙТУДЕГІ МАҢЫЗЫ.....	7
А. Асанова, Д. Абыкенова, Ж. Аубакирова, Р. Агавелян, Ж. Копеев УЧИТЕЛЬ ИНФОРМАТИКИ В ИНКЛЮЗИВНЫХ КЛАССАХ: ВОСПРИЯТИЕ ВЛИЯНИЯ ШКОЛЬНОЙ ИНФОРМАТИКИ НА РАЗВИТИЕ УЧЕНИКОВ С МЕНТАЛЬНЫМИ НАРУШЕНИЯМИ.....	21
У. Баймаханова, Н. Албытова, Д. Нургалиева, Р.Ж. Мрзабаева ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҮДЕРІСТЕГІ СТРЕСТІ БАСҚАРУ КӘСІБИ ҚАЖУДЫҢ ПРОФИЛАКТИКАСЫ РЕТІНДЕ.....	36
Е. Досымов, Eser Selda, М. Нуризинова, Е. Еділбаев, Б. Асанбек МЕХАНИКА КУРСЫН ОҚЫТУДА ЦИФРЛЫҚ РЕСУРСТАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	48
Г.Т. Жақұпова, Д.С. Байгунаков, А.Б. Сақұлова ЗЕРТТЕУ УНИВЕРСИТЕТІНДЕГІ САПА МӘДЕНИЕТІНІҢ МОДЕЛІ.....	63
Б.К. Жарменова, Н.Д. Андреева, Ш.Ш. Хамзина, Г.М. Маханова ЖОО-ДА БИОЛОГИЯ МҰҒАЛІМДЕРІН ДАЯРЛАУДА ЭКОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРДІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	74
И.Ә. Жубанқұзова, Г.А. Сугуржанова БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІ ДАЙЫНДАУДА ФИЗИКА МЕН АҚПАРАТТЫҚ КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ПӘНДЕРІН КІРІКТІРІЛІП ОҚЫТУ НЕГІЗДЕРІ.....	89
М.Н. Ибрагимова, Н.А. Тасилова, А.А. Садығожа, П.Н. Нускабай ОРТАЛЫҚ АЗИЯ АУМАҒЫНДАҒЫ ЭТНИКАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР ӘМІР ТЕМІР МЕН ТЕМІР ӘУЛЕТІ ЕҢБЕКТЕРІНДЕ.....	100
А.К. Игбаева, А.С. Омарханова, Н.К. Ақитпаева, А.Қ. Қозыбаева ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЖОҒАРЫ ОҚУ ЖҮЙЕСІНДЕ РИСК-МЕНЕДЖМЕНТТІ ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	124
А. Исаев, Юджел Гелишли, А. Рахымжанов БОЛАШАҚ ЖАТТЫҚТЫРУШЫ-ОҚЫТУШЫЛАРДЫҢ БАҚЫЛАУШЫ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ЖЕТІЛДІРУ ЖОЛДАРЫ.....	137
Г.К. Исмаилова, Г.Б. Григорьева, К.Е. Хасенова, А.Ж. Турикпенова, Г.Т. Дарменова ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ДАМУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ЖҰМЫСТАРДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ (ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫН ДАМУ ҮЛГІСІ НЕГІЗІНДЕ).....	152
М. Каваклы, Ж.И. Исаева, И. Дурмаз ТҰЛҒАНЫҢ ҚҰНДЫЛЫҚТЫҚ БАҒДАРЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРА ОТЫРЫП ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....	167
А.Д. Калимова, Б.А. Жекибаева БАСТАУЫШ МЕКТЕПТЕ КІРІКТІРІЛГЕН ОҚЫТУҒА БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІ ДАЙЫНДАУДЫҢ ҚҰРАМДАС БӨЛІКТЕРІ.....	183
А.Х. Қасымова, А.Б. Мешова, А.М. Бисенгалиева, Г.К. Кажгалиева, И.М. Бапиев ОҚЫТУШЫНЫҢ ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІ.....	196
Г. Клычниязова АЙТЫЛЫМҒА ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТӘСІЛДЕР: САНДЫҚ ӨЛШЕМДЕР МЕН ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ТҮСІНІКТЕРДІ МӘТІНДІК ОҚЫТУҒА БІРІКТІРУ.....	210
Б.У. Қуанбаева, Г.К. Жусупкалиева, М.Е. Рахметов, А.Ж. Иярова, Р. Schmidt ФИЗИКАЛЫҚ ИНТЕРАКТИВТІ КОМПЬЮТЕРЛІК МОДЕЛЬДЕРДІҢ ЗАМАНАУИ МЕКТЕПТЕ ОНЛАЙН ОҚЫТУДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАҒЫ ТИІМДІЛІГІН БАҒАЛАУ.....	222

Р.С. Мырзаев, А.Ж. Сейтмуратов, Қ. Қанибайқызы, А.Ә. Ибраева, А.А. Куралбаева, П.Н. Нускабай IT БАҒЫТЫНДАҒЫ БАКАЛАВРЛАРДЫ МАТЕМАТИКАЛЫҚ ДАЯРЛАУЫНЫҢ КӘСІБИ БАҒЫТЫ.....	234
Г.К. Нуртаева, В.О. Абдрасилова, Р.Р. Жумабекова, Г.Е. Байдуллаева «ҚАН АЙНАЛУ ЖҮЙЕСІНІҢ БИОФИЗИКАСЫ» ТАҚЫРЫБЫНА СТУДЕНТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ДАЙЫНДАЛУ РӨЛІ.....	249
Б.Д. Оразов, Ж.К. Сыдықова, Ф.Д. Наметқұлова, Е.Б. Тасболат ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА БОЛАШАҚ ФИЗИКА МҰҒАЛІМДЕРІН ДАЯРЛАУ.....	264
М.Н. Оспанбекова, С.Ж. Турикпенова, Р.К. Измагамбетова, П.Қ. Ертаева, К.Ш. Темирханова БАСТАУЫШ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕРДІ ИНТЕГРАЦИЯЛАУ: МҮМКІНДІКТЕР МЕН ОЙЛАР.....	279
Н. Оспанова, Н. Токжигитова, Г. Джарасова, Дж. Караджа, А. Садықова ГЕЙМИФИКАЦИЯ ЭЛЕМЕНТТЕРІНІҢ НЕГІЗІНДЕ ЖАСЫРЫН БАҒАЛАУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ ӘДІСТЕМЕСІ.....	293
А. Садвақасова, А. Докуз, Ф. Қылышбек ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНЫҢ БОЛАШАҚ ИНФОРМАТИКА МҰҒАЛІМДЕРІНЕ ЗАТТАР ИНТЕРНЕТІН ОҚЫТУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ЗЕРТТЕУ.....	307
А.Т. Самитова, Г.Т. Карабалаева, К.Р. Калкеева БОЛАШАҚ МАМАНДЫҚТЫ ТАҢДАУДАҒЫ КӘСІБИ БАҒДАРЛАУДЫҢ РӨЛІ.....	321
Ш. Сапарбайқызы, У.Т. Туленова, Ж.А. Таджибаева, Р. Керимбаева, М.Е. Ақмамбетова ЖАҒАҢДАНУ ЖАҒДАЙЫНДА БОЛАШАҚ МАМАНДЫҚ ТАҢДАУДЫҢ МАҢЫЗЫ.....	331
Б.А. Сенгербекова, Э.У. Бижигитова, А.О. Досимова, А.Қ. Айтжанова, Г.Г. Зиябекова ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ АҒЫЛШЫН ТІЛІ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ТУРАЛЫ ТҮСІНІКТЕРІ.....	348

ЭКОНОМИКА

С.Н. Алпысбаева, Н.Н. Жанақова, Е.И. Тауенов, А.И. Тазабеков ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ФИСКАЛДЫҚ ШОҒЫРЛАНДЫРУ САЯСАТЫ: ІСКЕ АСЫРУ БАСЫМДЫҚТАРЫ.....	357
Э.С. Балапанова, А.Т. Исаева, Д.О. Оналтаев, Ж.П. Смаилова, Р.Е. Сағындықова ИМПОРТТЫ АЛМАСТЫРУ ЭКОНОМИКАНЫҢ ДАМУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ.....	373
А.С. Джанегизова, Д.Ә. Әмержанова, Г.М. Мухамедиева, Л.Г. Кирбасова, А.Е. Ақбаева ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЖОҒАРЫ БІЛІМ БЕРУДІ ЦИФРЛАНДЫРУ: ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ.....	386
Н.Е. Есенжолов, А.Б. Кошербаева, Е.С. Қылбаев, С.Т. Қарғабаева ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ САЯСАТТЫ ІСКЕ АСЫРУДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК МЕДИАНЫҢ РӨЛІ.....	401
Ж.Е. Есильбаева, С.К. Наурызбеков, Д.С. Тенизбаева ҚАРЖЫ ДЕЛДАЛДАРЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІ ТӘУЕКЕЛДЕРІНІҢ АУДИТІ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДА БАСҚАРУ.....	416
Г.Г. Джамалова, Г.У. Хаджиева ҚАЗАҚСТАННЫҢ КӨЛІК-ЛОГИСТИКАЛЫҚ ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫ: ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ ЖӘНЕ ДАМУ ӘЛЕУЕТІ.....	429
Н.Б. Жарқынбаева, Б. Вольф МИКРОДЕНГЕЙДЕГІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖҮЙЕЛЕРДЕ ЖОБАЛЫҚ ТОПТЫ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК ПРИНЦИПТЕРІН ЖЕТІЛДІРУ.....	451
Ж. Жұман, Ду Бинхан, Ә.В. Хамзаева ҚАЗАҚСТАННЫҢ МҰНАЙ-ГАЗ САЛАСЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....	470

Г.К. Искакова, С.Т. Абилдаев, Б. Қуаншалиев, А.М. Жантаева, Е.С. Байтиленова ҚАЗАҚСТАННЫҢ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ӨНІМІНІҢ ҚЫТАЙҒА ЭКСПОРТЫ: ӨЗАРА ТОЛЫҚТЫРУ ИНДЕКСІ НЕГІЗІНДЕ ТАЛДАУ.....	486
М.А. Қанабекова, А.Ж. Құрманғасева, С.Н. Абиева ҚР МЕМЛЕКЕТТІК БЮДЖЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	507
Ж.Ж. Кенжебай, Г.К. Мусаева, Б.К. Нұрмағанбетова, А.А. Махфудз ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДӘЛІЗДЕРДІҢ ТРАНЗИТТІК ӘЛЕУЕТІН АРТТЫРУ ҮШІН КӨЛІК-ЛОГИСТИКАЛЫҚ ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ ОҢТАЙЛАНДЫРУ.....	520
А.Т. Көкенова, А.Р. Шалбаева, С.С. Таменова, Г.Н. Агабекова, Л.И. Жазылбек ТҰРАҚТЫ ДАМУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУДАҒЫ ЖАҒАНДЫҚ БАСҚАРУ: МЕМЛЕКЕТАРАЛЫҚ ДЕҢГЕЙДЕГІ ПРАКТИКАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕ.....	534
С.А. Нахипбекова, С.С. Ыдырыс, А.А. Құлбаева, М.А. Құлбаева, А.А. Сапарова АҚЫЛДЫ ҚАЛА ҚҰРУДЫҢ ТҮРҒЫНДАРДЫҢ ТҰРАҚТЫ ӨМІР СҰРУ ДЕҢГЕЙІН ЖАҚСARTУҒА ӨСЕРІ.....	557
Ю.О. Ничкасова, К.Ж. Садвокасова, А.К. Алпысбаева ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР: ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚАРЖЫ НАРЫҒЫН ТРАНСФОРМАЦИЯЛАУ.....	568
Н. Нурмухаметов, Ж. Булхайрова, А. Ахметова, Э. Белоусова, Г. Саймағамбетова ЗИЯТКЕРЛІК КАПИТАЛДЫ ДАМУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУДАҒЫ ИНТЕГРАЦИЯСЫ ЖАҒДАЙЫНДА.....	585
Ж.Т. Рахымова, Н.Х. Маулина, А.Ж. Сугурова, А.К. Ақпанов ЦИФРЛАНДЫРУДЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТ ӨДІСТЕРІН ЖЕТІЛДІРУГЕ ӨСЕРІ.....	602
Б.С. Өтеғұлова, С.Ф. Мәжитов, А. Толымбек, М.Д. Уалтаев, Д.Сайн Әмир ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ИНТЕНСИВТІ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ КӘСІПОРЫНДАРДЫ ДАМУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУДАҒЫ КЕДЕРГІЛЕРІ.....	611
К. Халмурзаева, А. Тағай, Ж. Жұман, А. Хамзаева, К. Сыздыкова ӘЛЕМДІК КРАУДФАНДИНГ НАРЫҒЫН САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ: ТӘЖІРИБЕ, ӨДІСТЕМЕ ЖӘНЕ ЗЕРТТЕУЛЕР.....	627
А. Шаримхан, Г.Н. Аппақова, Б.Х. Айдосова, Ғ.Е. Керімбек ҚАЗАҚСТАНДА САЛЫҚТЫҚ КОНСАЛТИНГТІ ДАМУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУДАҒЫ ЖАҒАНДЫҚ БАСҚАРУ: МЕМЛЕКЕТАРАЛЫҚ ДЕҢГЕЙДЕГІ ПРАКТИКАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕ.....	648
Юйци Мэн, Р.К. Ниязбекова, С.А. Илашева, Д.Д. Әліпбаев, Г.А. Қадырова ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МҰНАЙ ӨНДІРУ САЛАСЫН ДАМУЫНЫҢ ҚАЗІРГІ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ БОЛАШАҚ БАҒЫТТАРЫ.....	660

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

А.И. Азимбай, М.А. Созер, С.Ж. Ибадуллаева ВАЖНОСТЬ ИНТЕГРАТИВНОЙ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ ДЛЯ РАСШИРЕНИЯ ПОЗНАНИЯ БУДУЩЕГО БИОЛОГА.....	7
А. Асанова, Д. Абыкенова, Ж. Аубакирова, Р. Агавелян, Ж. Копеев УЧИТЕЛЬ ИНФОРМАТИКИ В ИНКЛЮЗИВНЫХ КЛАССАХ: ВОСПРИЯТИЕ ВЛИЯНИЯ ШКОЛЬНОЙ ИНФОРМАТИКИ НА РАЗВИТИЕ УЧЕНИКОВ С МЕНТАЛЬНЫМИ НАРУШЕНИЯМИ.....	21
У. Баймаханова, Н. Албытова, Д. Нургалиева, Р.Ж. Мрзабаева УПРАВЛЕНИЕ СТРЕССОМ В СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОМ ПРОЦЕССЕ КАК ПРОФИЛАКТИКА ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ВЫГОРАНИЯ.....	36
Е. Досымов, Есер Селда, М. Нуризинова, Е. Едилбаев, Б. Асанбек ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ РЕСУРСОВ В ПРЕПОДАВАНИИ КУРСА МЕХАНИКИ.....	48
Г.Т. Жакупова, Д.С. Байгунаков, А.Б. Сакулова МОДЕЛЬ КУЛЬТУРЫ КАЧЕСТВА В ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ.....	63
Б.К. Жарменова, Н.Д. Андреева, Ш.Ш. Хамзина, Г.М. Маханова ФОРМИРОВАНИЕ ЭКОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ В ПОДГОТОВКЕ УЧИТЕЛЕЙ БИОЛОГИИ В ВУЗЕ.....	74
И.А. Жубанкузова, Г.А. Сугуржанова ОСНОВЫ ИНТЕГРИРОВАННОГО ПРЕПОДАВАНИЯ ПРЕДМЕТОВ ФИЗИКИ И ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ.....	89
М.Н. Ибрагимова, Н.А. Тасилова, А.А. Садыгожа, П.Н. Нускабай ЭТНИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ НА ТЕРРИТОРИИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ В ТРУДАХ АМИРА ТЕМУРА И ТЕМУРИДОВ.....	100
А.К. Игибаева, А.С. Омарханова, Н.К. Акиптаева, А.К. Козыбаева ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ РИСК-МЕНЕДЖМЕНТА В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	124
А. Исаев, Гелишли Юджел, А. Рахимжанов ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КОНТРОЛИРУЮЩИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ТРЕНЕРОВ-ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ.....	137
Г.К. Исмаилова, Г.Б. Григорьева, К.Е. Хасенова, А.Ж. Турикпенова, Г.Т. Дарменова ОРГАНИЗАЦИЯ МЕТОДИЧЕСКОЙ РАБОТЫ ПО РАЗВИТИЮ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ ДЛЯ УЧИТЕЛЕЙ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ (НА ПРИМЕРЕ РАЗВИТИЯ ЧИТАТЕЛЬСКОЙ ГРАМОТНОСТИ).....	152
М. Каваклы, Ж.И. Исаева, И. Дурмаз ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОБУЧЕНИЯ КАЗАХСКОМУ ЯЗЫКУ С ФОРМИРОВАНИЕМ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ ЛИЧНОСТИ.....	167
А.Д. Калимова, Б.А. Жекибаева КОМПОНЕНТЫ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ИНТЕГРИРОВАННОМУ ОБУЧЕНИЮ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ.....	183
А.Х. Касымова, А.Б. Медешова, А.М. Бисенгалиева, Г.К. Кажгалиева, И.М. Бапиев КОМПЕТЕНТНОСТЬ ПЕДАГОГА ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	196
Г. Клычниязова ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПРОИЗНОШЕНИЮ: ИНТЕГРАЦИЯ ЦИФРОВЫХ ИЗМЕРЕНИЙ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ИНСАЙТОВ В ТЕКСТОВОМ ОБУЧЕНИИ.....	210
Б.У. Куанбаева, Г.К. Жусупкалиева, М.Е. Рахметов, А.Ж. Иярова, Р. Schmidt ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ФИЗИЧЕСКИХ ИНТЕРАКТИВНЫХ КОМПЬЮТЕРНЫХ МОДЕЛЕЙ В РЕАЛИЗАЦИИ ОНЛАЙН-ОБУЧЕНИЯ В СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЕ.....	222

Р.С. Мырзаев, А.Ж. Сейтмуратов, К. Канибайкызы, А.А. Ибраева, А.А. Куралбаева, П.Н. Нускабай ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ НАПРАВЛЕННОСТЬ МАТЕМАТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ БАКАЛАВРОВ IT НАПРАВЛЕНИЙ.....	234
Г.К. Нуртаева, В.О. Абдрасилова, Р.Р. Жумабекова, Г.Е. Байдуллаева РОЛЬ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ ПО ТЕМЕ «БИОФИЗИКА СИСТЕМЫ КРОВООБРАЩЕНИЯ».....	249
Б.Д. Оразов, Ж.К. Сыдыкова, Ф.Д. Наметкулова, Е.Б. Тасболат ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИКИ В ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ВУЗАХ.....	264
М.Н. Оспанбекова, С.Ж. Турикпенова, Р.К. Измагамбетова, П.К. Ертаева, К.Ш. Темирханова ИНТЕГРАЦИЯ ИЗМЕНЕНИЙ В НАЧАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: ВОЗМОЖНОСТИ И СООБРАЖЕНИЯ.....	279
Н. Оспанова, Н. Токжигитова, Г. Джарасова, Дж. Караджа, А. Садыкова МЕТОДИКА ОРГАНИЗАЦИИ СКРЫТОГО ОЦЕНИВАНИЯ НА ОСНОВЕ ЭЛЕМЕНТОВ ГЕЙМИФИКАЦИИ.....	293
А. Садвакасова, А. Докуз, Ф. Кылышбек ИССЛЕДОВАНИЕ ТЕКУЩЕЙ СИТУАЦИИ С ОБУЧЕНИЕМ ИНТЕРНЕТУ ВЕЩЕЙ БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ИНФОРМАТИКИ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТА.....	307
А.Т. Самитова, Г.Т. Карабалаева, К.Р. Калкеева РОЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ОРИЕНТАЦИИ В ВЫБОРЕ В БУДУЩЕЙ ПРОФЕССИИ.....	321
Ш. Сапарбайкызы, У.Т. Туленова, Ж.А. Таджикибаева, Р. Керимбаева, М.Е. Акмамбетова ЗНАЧЕНИЕ ВЫБОРА БУДУЩЕЙ СПЕЦИАЛЬНОСТИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....	331
Б.А. Сенгербекова, Э.У. Бижигитова, А.О. Досимова, А.К. Айтжанова, Г.Г. Зиябекова ВОСПРИЯТИЕ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ УЧИТЕЛЯМИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ЮЖНОМ КАЗАХСТАНЕ.....	348

ЭКОНОМИКА

С.Н. Алпысбаева, Н.Н. Жанакоева, Е.И. Тауенов, А.И. Тазабеков ПОЛИТИКА ФИСКАЛЬНОЙ КОНСОЛИДАЦИИ В КАЗАХСТАНЕ: ПРИОРИТЕТЫ РЕАЛИЗАЦИИ.....	357
Э.С. Балапанова, А.Т. Исаева, Д.О. Оналтаев, Ж.П. Смаилова, Р.Е. Сагындыкова ИМПОРТОЗАМЕЩЕНИЕ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ.....	373
А.С. Джанегизова, Д.Ә. Әмержанова, Г.М. Мухамедиева, Л.Г. Кирбасова, А.Е. Акбаева ЦИФРОВИЗАЦИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	386
Н.Е. Есенжолов, А.Б. Кошербаева, Е.С. Кылбаев, С.Т. Каргабаева РОЛЬ СОЦИАЛЬНЫХ МЕДИА В РЕАЛИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	401
Ж.Е. Есильбаева, С.К. Наурызбеков, Д.С. Тенизбаева АУДИТ РИСКОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ФИНАНСОВЫХ ПОСРЕДНИКОВ И УПРАВЛЕНИЕ ИМИ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ.....	416
Г.Г. Джамалова, Г.У. Хаджиева ТРАНСПОРТНО-ЛОГИСТИЧЕСКАЯ ИНФРАСТРУКТУРА КАЗАХСТАНА: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПОТЕНЦИАЛ РАЗВИТИЯ.....	429
Н.Б. Жаркинбаева, Б. Вольф СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИХ ПРИНЦИПОВ ОРГАНИЗАЦИИ ПРОЕКТНОЙ КОМАНДЫ В ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМАХ МИКРОУРОВНЯ.....	451
Ж. Жуман, Ду Бинхан, А.В. Хамзаева ТЕКУЩЕЕ СОСТОЯНИЕ НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ КАЗАХСТАНА.....	470

Г.К. Искакова, С.Т. Абилдаев, Б. Куаншалиев, А.М. Жантаева, Е.С. Байтиленова ЭКСПОРТ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИЕЙ КАЗАХСТАНА В КИТАЙ: АНАЛИЗ НА ОСНОВЕ ИНДЕКС ВЗАИМОДОПОЛНЯЕМОСТИ.....	486
М.А. Канабекова А.Ж. Курмангаева, С.Н. Абиева ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТА РК.....	507
Ж.Ж. Кенжебай, Г.К. Мусаева, Б.К. Нурмаганбетова, А.А. Махфуз ОПТИМИЗАЦИЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГИСТИЧЕСКОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ТРАНЗИТНОГО ПОТЕНЦИАЛА МЕЖДУНАРОДНЫХ КОРИДОРОВ.....	520
А.Т. Кокенова, А.Р. Шалбаева, С.С. Таменова, Г.Н. Агабекова, Л.И. Жазылбек ГЛОБАЛЬНОЕ УПРАВЛЕНИЕ В РЕАЛИЗАЦИИ КОНЦЕПЦИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ: ПРАКТИЧЕСКИЙ ОПЫТ НА МЕЖГОСУДАРСТВЕННОМ УРОВНЕ.....	534
С.А. Нахипбекова, С.С. Ыдырыс, А.А. Кулбаева, М.А. Кулбаева, А.А. Сапарова ВЛИЯНИЕ СОЗДАНИЯ УМНОГО ГОРОДА НА УЛУЧШЕНИЕ СТАБИЛЬНОСТИ УРОВНЯ ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ.....	557
Ю.О. Ничкасова, К.Ж. Садвокасова, А.К. Алпысбаева ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ: ТРАНСФОРМАЦИЯ ФИНАНСОВОГО РЫНКА КАЗАХСТАНА.....	568
Н. Нурмухаметов, Ж. Булханрова, А. Ахметова, Э. Белоусова, Г. Саймагамбетова РАЗВИТИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО КАПИТАЛА В УСЛОВИЯХ ИНТЕГРАЦИИ НАУКИ, ОБРАЗОВАНИЯ И БИЗНЕСА.....	585
Ж.Т. Рахымова, Н.Х. Маулина, А.Ж. Сугурова, А.К. Акпанов ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ НА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОВ ФИНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТА.....	602
Б.С. Утегулова, С.Ф. Мажитов, А. Толымбек, М.Д. Уалтаев, Э.Д. Сайн ОСНОВНЫЕ ФАКТОРЫ ПРЕПЯТСТВИЯ РАЗВИТИЮ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ И ВЫСОКО ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	611
К. Халмурзаева, А. Тагай, Ж. Жуман, А. Хамзаева, К. Сыздыкова СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ МИРОВОГО КРАУДИНГОВОГО РЫНКА: ОПЫТ, МЕТОДОЛОГИЯ И ИССЛЕДОВАНИЯ.....	627
А. Шаримхан, Г.Н. Аппакова, Б.Х. Айдосова, Г.Е. Керимбек АКТУАЛЬНОСТЬ РАЗВИТИЯ НАЛОГОВОГО КОНСАЛТИНГА В КАЗАХСТАНЕ: ВЫЗОВЫ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	648
Юйци Мэн, Р.К. Ниязбекова, С.А. Илашева, Д.Д. Алипбаев, Г.А. Кадырова СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ НЕФТЕДОБЫВАЮЩЕЙ ОТРАСЛИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	660

CONTENTS

PEDAGOGYR

A.I. Azimbay, M.A. Sozer, S.Z. Ibadullayeva THE IMPORTANCE OF INTEGRATIVE LEARNING TECHNOLOGY FOR EXPANDING THE KNOWLEDGE OF THE FUTURE BIOLOGIST.....	7
A. Assainova, D. Abykenova, Zh. Aubakirova, R. Agavelyan, Zh. Kopeyev COMPUTER SCIENCE TEACHER IN INCLUSIVE CLASSROOMS: PERCEPTION OF THE IMPACT OF SCHOOL COMPUTER SCIENCE ON THE DEVELOPMENT OF STUDENTS WITH MENTAL DISABILITIES.....	21
U. Baimakhanova, N. Albytova, D. Nurgaliyeva, R.ZH. Mrzabayeva STRESS MANAGEMENT IN THE SOCIO-PEDAGOGICAL PROCESS AS PREVENTION OF PROFESSIONAL BURNOUT.....	36
Ye. Dossymov, Eser Selda, M. Nurizinova, Ye. Yedilbayev, B. Asanbek FEATURES OF THE USE OF DIGITAL RESOURCES IN TEACHING THE COURSE OF MECHANICS.....	48
G.T. Zhakupova, D.S. Baigunakov, A.B. Sakulova THE QUALITY CULTURE MODEL AT THE RESEARCH UNIVERSITY.....	63
B.K. Zharmenova, N.D. Andreeva, Sh.Sh. Khamzina, G.M. Makhanova FORMATION OF ECOLOGICAL AND PEDAGOGICAL COMPETENCIES IN THE TRAINING OF BIOLOGY TEACHERS AT THE UNIVERSITY.....	74
I.A. Zhubankuzova, G.A. Sugurzhanova FUNDAMENTALS OF INTEGRATED TEACHING OF PHYSICS AND INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE TRAINING OF FUTURE TEACHERS.....	89
M.N. Ibragimova, N.A. Tasilova, A.A. Sadykozha, P.N. Nuskabay ETHNIC PROBLEMS IN THE TERRITORY OF CENTRAL ASIA IN THE WORKS OF AMIR TEMUR AND THE TEMURIDS.....	100
A.K. Igibayev, A.S. Omarkhanova, N.K. Akitbaeva, A.K. Kozybayeva FORMATION FEATURES OF RISK MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	124
A. Issayev^{1*}, Y. Gelişli², A. Rakhymzhanov³, 2024 WAYS TO IMPROVE THE SUPERVISORY COMPETENCE OF FUTURE TRAINERS-TEACHERS.....	137
G. Ismailova, G. Grigorieva, K. Khasenova, A. Turikpenova, G. Darmenova ORGANIZATION OF METHODOLOGICAL WORK ON THE DEVELOPMENT OF FUNCTIONAL LITERACY FOR TEACHERS OF GENERAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS (USING THE EXAMPLE OF THE DEVELOPMENT OF READING LITERACY).....	152
M. Kavakli, Zh.I. Issayeva, İ. Durmaz, PEDAGOGICAL BASES OF TEACHING THE KAZAKH LANGUAGE WITH FORMATION OF PERSONAL VALUE ORIENTATIONS.....	167
A.D. Kalimova, B.A. Zhekibayeva COMPONENTS OF FUTURE TEACHERS' READINESS FOR INTEGRATED LEARNING IN PRIMARY SCHOOLS.....	183
A.K. Kassymova, A.B. Medeshova, A.M. Bissengaliyeva, G.K. Khazhgaliyeva, I.M. Bapiyev COMPETENCE OF DISTANCE EDUCATION TEACHER.....	196
G. Klychniyazova PEDAGOGICAL APPROACHES TO PRONUNCIATION: INTEGRATING DIGITAL DIMENSIONS AND PSYCHOLOGICAL INSIGHTS IN TEXT-BASED LEARNING.....	210
B.U. Kuanbayeva, G.K. Zhusupkalieva, M.E. Rakhmetov, A.Zh. Iyarova, P. Schmidt EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF PHYSICAL INTERACTIVE COMPUTER MODELS IN THE IMPLEMENTATION OF ONLINE LEARNING IN A MODERN SCHOOL.....	222

R.S. Myrzayev, A.Zh. Seitmuratov, K. Kanibaikyzy, A.A. Ibrayeva, A. Kuralbayeva, P.N. Nuskabay PROFESSIONAL ORIENTATION OF MATHEMATICAL TRAINING OF BACHELORS OF IT DIRECTIONS.....	234
G.K. Nurtayeva, V.O. Abdrasilova, R.R. Zhumabekova, G.E. Baidullayeva THE ROLE OF INDEPENDENT PREPARATION OF STUDENTS ON THE TOPIC “BIOPHYSICS OF THE CIRCULAR SYSTEM”.....	249
B.D. Orazov, Zh. Sydykova, F. Nametkulova, E. Tasbolat TRAINING OF FUTURE PHYSICS TEACHERS IN PEDAGOGICAL UNIVERSITIES.....	264
M.H. Ospanbekova, S.Zh. Turikpenova, R.K. Izmagambetova, P.K. Yertayeva, K.Sh. Temirkhanova INTEGRATING CHATGPT IN PRIMARY EDUCATION: OPPORTUNITIES AND CONSIDERATIONS.....	279
N. Ospanova, N. Tokzhigitova, G. Jarassova, C. Karaca, A. Sadykova METHODOLOGY FOR ORGANIZING HIDDEN ASSESSMENT BASED ON ELEMENTS OF GAMIFICATION.....	293
A. Sadvakassova, A. Dokuz, F. Kylyshbek RESEARCH OF THE CURRENT SITUATION OF TEACHING THE INTERNET OF THINGS TO FUTURE COMPUTER SCIENCE TEACHERS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	307
A.T. Samitova, G.T. Karabalaeva, K.R. Kalkeyeva THE ROLE OF PROFESSIONAL ORIENTATION IN CHOOSING A FUTURE PROFESSION FOR SCHOOLCHILDREN.....	321
Sh. Saparbaykyzy, U. Tulenova, Zh.A. Tajibayeva, R. Kerimbayeva, M.Y. Akmambetova THE SIGNIFICANCE OF THE FUTURE CHOICE OF A PROFESSIONAL IN THE SITUATION OF GLOBALIZATION.....	331
B.A. Sengerbekova, E.U. Bizhigitova, A.O. Dossimova, A.K. Aitzhanova, G.G. Ziyabekova EFL TEACHERS’ PERCEPTIONS OF INCLUSIVE EDUCATION IN SOUTHERN KAZAKHSTAN.....	348

EKONOMICS

S.N. Alpysbayeva, N.N. Zhanakova, Y.I. Tautenov, A.I. Tazabekov FISCAL CONSOLIDATION POLICY IN KAZAKHSTAN: IMPLEMENTATION PRIORITIES.....	357
E.S. Balapanova, A.T. Issaeva, D.O. Onaltayev, Zh.P. Smailova, R.E. Sagyndykova IMPORT SUBSTITUTION AS A FACTOR OF ECONOMIC DEVELOPMENT.....	373
A.S. Dzhanevizova, D.A. Amerzhanova, G.M. Mukhamedieva, L.G. Kirbasova, A.E. Akbaeva DIGITALIZATION OF HIGHER EDUCATION IN KAZAKHSTAN: PROBLEMS AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	386
N.E. Yessenholov, A.B. Kosherbayeva, E.S. Kylbayev, S.T. Kargabayeva THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN THE IMPLEMENTATION OF INNOVATION POLICY IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	401
Zh.E. Yessilbayeva, S.K. Nauryzbekov, J.S. Tenizbaeva RISK AUDIT OF FINANCIAL INTERMEDIARIES AND THEIR MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION.....	416
G.G. Jamalova, G.U. Khajiyeva TRANSPORT AND LOGISTICS INFRASTRUCTURE OF KAZAKHSTAN: CURRENT STATE AND DEVELOPMENT POTENTIAL.....	429
N.B. Zharkinbayeva, B. Wolfs IMPROVEMENT OF METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF ORGANIZATION OF A PROJECT TEAM IN MICRO-LEVEL ECONOMIC SYSTEMS.....	451

J. Juman, Du Bingham, A.V. Khamzayeva CURRENT STATE OF THE OIL AND GAS INDUSTRY IN KAZAKHSTAN.....	470
G.K. Iskakova, S.T. Abildaev, B. Kuanshaliev, A.M. Zhantaeva, Y. Baitinenova EXPORT OF AGRICULTURAL PRODUCTS OF KAZAKHSTAN TO CHINA: ANALYSIS BASED ON THE COMPLEMENTARITY INDEX.....	486
M.A. Kanabekova, A.Zh. Kurmantaeva, S.N. Abieva FEATURES OF THE FORMATION OF THE GOVERNMENT BUDGET OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	507
Zh. Kenzhebay, G. Mussaeva, B. Nurmaganbetova, A. Mahfudz OPTIMIZING THE TRANSPORT AND LOGISTICS INFRASTRUCTURE TO INCREASE THE TRANSIT POTENTIAL OF INTERNATIONAL CORRIDORS.....	520
A.T. Kokenova, A.R. Shalbayeva, S.S. Tamenova, G.N. Agabekova, L.I. Zhazylybek GLOBAL GOVERNANCE IN THE IMPLEMENTATION OF THE CONCEPT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: PRACTICAL EXPERIENCE AT THE INTERSTATE LEVEL.....	534
S.A. Nakhypbekova, S.S. Ydyrys, A.A. Kulbaeva, M.A. Kulbaeva, A.A. Saparova THE IMPACT OF CREATING A SMART CITY ON IMPROVING THE STABLE STANDARD OF LIVING OF THE POPULATION.....	557
Y.O. Nichkasova, K.Z. Sadvokassova, A.K. Alpysbayeva DIGITAL TECHNOLOGIES: KAZAKHSTAN'S FINANCIAL MARKET TRANSFORMATION.....	568
N. Nurmukhametov, Zh. Bulkhairova, A. Akhmetova, E. Belousova, G. Saimagambetova INTELLECTUAL CAPITAL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND BUSINESS.....	585
Zh. Rakhymova, N. Maulina, A. Sugurova, A. Akpanov THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON THE IMPROVEMENT OF FINANCIAL MANAGEMENT METHODS.....	602
B.S. Utegulova, S.F.Mazhitov, A. Tolymbek, M.D. Ualtayev, Sain Emir MAIN FACTORS-OBSTACLES TO THE DEVELOPMENT OF TECHNOLOGY-INTENSIVE AND HIGH-TECH ENTERPRISES.....	611
K. Halmurzaeva, A. Tagay, J. Juman, A. Khamzayeva, K. Syzdykova COMPARATIVE ANALYSIS OF THE WORLD CROWDING MARKET: EXPERIENCE, METHODOLOGY AND RESEARCH.....	627
A. Sharimkhan, G. Appakova, B. Aidosova, G. Kerimbek THE RELEVANCE OF TAX CONSULTING DEVELOPMENT IN KAZAKHSTAN: CHALLENGES, TRENDS AND PERSPECTIVES.....	648
Yuqi Meng, R.K. Niyazbekova, S.A. Ilasheva, D.D. Alipbayev, G.A. Kadyrova CURRENT PROBLEMS AND PROMISING DIRECTIONS FOR DEVELOPMENT OF THE OIL PRODUCING INDUSTRY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	660

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Подписано в печать 29.04.2024.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

46,0 п.л. Тираж 300. Заказ 2.

РОО «Национальная академия наук РК»
050010, Алматы, ул. Шевченко, 28, т. 272-13-19